

Právo členského štátu - Lotyšsko

Stran je strojno prevedena in njena kakovost ni zajamčena.

V tejto časti nájdete informácie o právnom systéme v Lotyšsku.

Pramene práva

Lotyšsko je súčasťou kontinentálneho európskeho právneho poriadku. Najdôležitejšími prameňmi práva sú vonkajšie písomné právne predpisy, ktorými sa vykonáva lotyšský právny poriadok.

Vonkajšia právna úprava

Právne vzťahy medzi subjektmi, ktoré sa spravujú verejným právom, a jednotlivcami alebo subjektmi upravujú vonkajšie zákony a právne predpisy.

Druhy vonkajších právnych aktov a ich hierarchia právnych účinkov:

- Ústava Lotyšskej republiky (ústava),
- iné zákony;
- Nariadenia vlády;
- Ustanovenia Národnej banky Lotyšska, Komisie pre finančný a kapitálový trh a Komisie pre verejnoprospešné služby (v lotyšskom právnom poriadku majú tieto ustanovenia rovnakú právnu silu ako predpisy vydané kabinetom);
- Právne záväzné nariadenia miestnych orgánov.

Právo Európskej únie sa uplatňuje v súlade s miestom, kde sa nachádza miesto v právnej prednosti vonkajších právnych predpisov. Pri uplatňovaní práva Európskej únie by inštitúcie a sudy mali brať do úvahy aj judikatúru Súdneho dvora Európskej únie.

Pravidlá medzinárodného práva bez ohľadu na ich pôvod sa uplatňujú v súlade s ich postavením v právnom poriadku vonkajšej právnej sily. V prípade rozdielu medzi pravidlom medzinárodného práva a lotyšským právom tej istej právnej sily sa uplatňuje pravidlo medzinárodného práva.

Záväzné predpisy obcí sú záväzné pre všetky fyzické a právnické osoby na ich príslušnom administratívnom území.

Vonkajšie právne predpisy a iné právne predpisy sa uverejnia v [☞](#) Úradnom vestníku Latvijas Vēstnesis. Úradné uverejnenie je verejné a záväzné. Nikto sa nemôže odvolávať na ignoranciu právnych aktov alebo úradných oznámení uverejnených v úradnom vestníku.

Subjekty oprávnené vydávať externé právne akty:

- Lotyšský ľud – právo na právne predpisy (1/10 má právo predložiť parlamentu návrh zákona; právo zúčastniť sa na referende),
- Parlament (Saeima), legislatívny orgán,
- Kabinet ministrov: právo prijímať právne predpisy,
- Centrálna banka Lotyšska, Komisia pre finančný a kapitálový trh a Komisia pre verejnoprospešné služby – právo prijímať právne predpisy,
- miestne orgány – právo prijímať právne predpisy.

Vnútorne predpisy

Vnútorňý regulačný akt je úkon vydaný orgánom, ktorý sa spravuje verejným právom, na účely určenia jeho vlastného vnútorného konania alebo úpravy na vlastný účet alebo na účely výkladu mechanizmov uplatňovania vonkajšieho legislatívneho aktu v oblasti jeho činnosti. Vnútorňé zákony a iné právne predpisy nie sú pre jednotlivcov záväzné. Ak teda inštitúcia prijme rozhodnutie týkajúce sa súkromnej osoby, jej rozhodnutie sa nemôže odvolávať na vnútorňý regulačný akt.

Druhy vnútorných zákonov a iných právnych predpisov:

- rokovací poriadok, rokovací poriadok – inštitúcie, kolektívne orgány zriadené inštitúciou alebo orgán a organizácia práce;
- odporúčania: stanoviť postupy pre výkon diskrečnej právomoci ustanovenej v zákonoch a iných právnych predpisoch s cieľom zabezpečiť jednotné zaobchádzanie v prípade jednotných prípadov. V určitých prípadoch možno upustiť od odporúčaní, ak na to existujú dostatočné dôvody;
- poučenie o uplatňovaní zásad vonkajšieho práva alebo všeobecného práva;
- vnútorňé pravidlá – stanovuje postupy pre prijatie rozhodnutia o riadení, výkon povinností riadiacich pracovníkov a ostatných zamestnancov, pravidlá správania, ochranu zamestnanosti v rámci inštitúcie a všetky ostatné záležitosti týkajúce sa fungovania inštitúcie.

Typy vnútorných právnych predpisov sú rovnaké, pokiaľ ide o právne účinky. Ak existuje nesúlad medzi internými zákonmi a inými právnymi predpismi, uplatňuje sa akt vydaný vyšším orgánom alebo úradníkom.

Ak úradník zistí rozpor medzi vnútroštátnymi zákonmi a právnymi predpismi vydanými inštitúciami alebo úradníkmi na hierarchickej úrovni, uplatňuje sa:

1. všeobecné zásady právneho štátu, pokiaľ ním nie je dotknuté osobitné ustanovenie;
2. najnovšie interné právne predpisy, ak sú obe ustanovenia všeobecné alebo špecifické. Rozhodujúci význam má dátum prijatia vnútorného regulačného aktu.

Ak úradník zistí rozpor medzi vnútroštátnym právom a vonkajším regulačným aktom, uplatní externý regulačný akt.

Subjekty oprávnené vydávať interné zákony a predpisy:

- Vláda,
- Člen kabinetu;
- odvodeného verejného orgánu;
- vedúci úradu;
- Vedúci oddelenia inštitúcie.

Druhy právnych zdrojov – opis

Druhy právnych zdrojov:

- zákony a iné právne predpisy – právne predpisy, ktoré obsahujú právne predpisy, prijímajú ich, menia ich alebo zrušujú. Zákony a právne predpisy sa delia na vonkajšie zákony a iné právne predpisy a vnútorňé zákony a nariadenia;
- všeobecné právne zásady – písaná (zákonná) alebo nepísaná rámcová úprava objektívnych právnych predpisov verejného života;
- obvyklé právne predpisy – pravidlá správania, ktoré boli vypracované v dôsledku dlhodobého skutočného používania. Obyčajové právo sa uplatňuje, ak právny predpis alebo iný externý právny predpis nestanovuje primeranú reguláciu tejto záležitosti, ako aj výklad právnych predpisov;
- judikatúru – súbor súdnych rozhodnutí, ktorý obsahuje abstraktné právne stanoviská abstraktného charakteru a ktoré môžu sudcovia v iných prípadoch použiť vo svojich dôvodoch;
- právnu doktrínu, existujúci súbor vedeckých poznatkov, ktorý poskytuje objasnenie právnych ustanovení, ich pôvod a uplatňovanie. Pri odôvodňovaní súdnych rozhodnutí a rozhodnutí orgánov verejnej správy sa vo veľkej miere používa právna doktrína.

Hierarchia právnych noriem

Primárne pramene práva

- právna úprava: prameň práva, ktorá má vyššiu právnu silu. Zákony a právne predpisy sa uplatňujú v súlade so svojim miestom v právnom poriadku právnych predpisov v oblasti vonkajších vzťahov;

- všeobecné právne zásady – prameň práva, ktorý sa uplatňuje vtedy, keď predmetná vec nie je upravená vonkajším právom. Používajú sa aj pri výklade zákonov a iných právnych predpisov. Všeobecné právne zásady sa z hľadiska právnej sily nepovažujú za rovnocenné;
- zvykové právo: ak zákon alebo iný externý právny predpis neustanovuje náležitú reguláciu tejto záležitosti, ako aj preklad právnych ustanovení.

Sekundárne pramene práva

- judikatúra – rozsudky Súdneho dvora, ktoré sú podľa rokovacieho poriadku záväzné pre súdy, ktoré sa zaoberajú pohľadávkami. Takéto rozsudky sú vykonateľné, záväzné pre všetkých a zaobchádza sa s nimi rovnako ako s právom.

Rozsudky ústavného súdu sú záväzné pre všetky vnútroštátne a miestne orgány, inštitúcie a úradníkov vrátane súdov a fyzických a právnických osôb. Ustanovenie (akt) uznané ústavným súdom za ustanovenie, ktoré nie je v súlade s právnym ustanovením vyššej právnej sily, sa odo dňa uverejnenia rozsudku Ústavného súdu považuje za neplatné, pokiaľ ústavný súd nestanoví inak.

Keď Ústavný súd zistí, že medzinárodná dohoda podpísaná alebo uzatvorená Lotyšskom nie je v súlade s ústavou, vláda musí bezodkladne prijať v súvislosti s dohodou príslušné opatrenia – zmena dohody, zrušenie platnosti, pozastavenie uplatňovania alebo odstúpenie.

Rozhodnutie ústavného súdu o ukončení konania, v ktorom sa vykladá právo, je záväzné pre všetky vnútroštátne a miestne orgány, orgány a úradníkov, súdy a fyzické a právnické osoby.

- doktrína práva sa vo veľkej miere používa v odôvodnení súdnych a vnútroštátnych regulačných rozhodnutí. Právna doktrína nemá právne účinky a nie je záväzná pre všetkých.

Inštitucionálny systém

Subjekty oprávnené vydávať vonkajšie zákony a právne predpisy

Parlament **Saeima** a ľud **Lotyšska** majú právo voliť – právo na legislatívnu činnosť.

Vláda môže vydávať vonkajšie zákony – nariadenia v týchto prípadoch:

- na základe oprávnenia obsiahnutého v akte;
- schváliť alebo pozastaviť uplatňovanie medzinárodnej dohody alebo jej návrhu, pokiaľ nie je v ústave alebo v ústave stanovené inak;
- ak to právne predpisy Európskej únie vyžadujú a príslušná otázka zo zákona nie je regulovaná. Takéto pravidlá nemôžu obmedzovať základné práva súkromnej osoby.

Bank of Latvia, Komisia pre finančný a kapitálový trh a Regulačná komisia pre verejné služby — právo na vydávanie vonkajších právnych predpisov (nariadenia) len na základe štatutárneho mandátu v záležitostiach, ktoré patria do jej právomoci.

Miestne orgány — právo na zákonné alebo externé právne úkony na základe nariadení vlády (záväzných ustanovení).

Proces vytvárania regulačných aktov

V tomto oddiele sa uvádza prehľad postupov navrhovania zákonov a iných právnych predpisov.

Zákony

Predloženie návrhu zákonov parlamentu Saeimy

Návrhy zákonov môže parlamentu (Saeima) predložiť prezident republiky, kabinet ministrov, výbory Saeima, najmenej päť poslancov a v prípadoch a v súlade s ústavou Lotyšskej republiky jedna desatina voličov.

Preskúmanie a prijatie návrhov zákonov v Saeimy

Parlament (Saeima) považuje návrh zákonov za tri čítania. K dvom čítaniam patria návrhy zákonov, ktoré sa považujú za naliehavé, štátny rozpočet, pozmeňujúce návrhy k národnému rozpočtu a návrhy zákonov odkazujúcich na schválenie medzinárodných zmlúv.

Návrh zákona sa považuje za prijatý a stáva sa právnym predpisom, ak sa rieši v troch čítaniach alebo, v prípadoch uvedených vyššie, v dvoch čítaniach a ako celok sa považuje za absolútnu väčšinu prítomných poslancov.

Reklama na právne predpisy

Znenie zákonov, ktoré prijal Saeima, sa postúpi prezidentovi republiky.

Predseda schvaľuje zákony prijaté Parlamentom najmenej desať dní po ich prijatí a najneskôr v dvadsiaty prvý deň po ich prijatí. Tento zákon nadobúda účinnosť 14 dní odo dňa jeho uverejnenia v Úradnom vestníku Lotyšskej republiky Latvijas Vēstnesis, ak nie je v právnych predpisoch stanovená žiadna iná lehota.

Právo pozastaviť vyhlásenie zákona

Prezident republiky má právo požiadať o druhé preskúmanie zákona alebo pozastaviť jeho uverejnenie na obdobie dvoch mesiacov.

Právo prezidenta republiky z vlastnej iniciatívy a pozastavenie zverejnenia zákona z vlastnej iniciatívy na žiadosť najmenej jednej tretiny svojho volebného obdobia. Toto právo môže vykonávať prezident alebo jedna tretina členov Saeimy do desiatich dní od prijatia zákona Saeimom.

Podľa týchto ustanovení sa právo predkladá do referenda, ak ho o to požiada počas procesu zberu podpisov, ak ho o to požiada menej ako jedna desatina voličov. Ak sa však takáto žiadosť nedoručí do dvoch mesiacov, právny predpis sa uverejní. Referendum sa však neuskutoční, ak Saeima znovu vydá príslušný zákon a hlasovanie nie je menej ako tri štvrtiny všetkých členov Saeima.

Prijatie parlamentom Saeimom a prezidentom môže, ak sa aspoň polovica z počtu voličov zúčastňujúcich sa na posledných parlamentných voľbách zúčastňuje, zrušiť referendum, ak sa zúčastní aspoň polovica hlasov za posledné parlamentné volebné obdobie a za zrušenie zákona sa hlasuje väčšinou hlasov.

Všetky zákony sa však nemôžu predložiť na referendum. Rozpočet a zákony o pôžičkách, daniach, clách, železničných tarifách, vojnovom stave, vedení vojny a spustení, budovanie mieru, vyhlásenie o mieri a jeho uzatvorení, mobilizácii a demobilizácii jej a devízové zmluvy nemôžu byť sprístupnené na hlasovanie prostredníctvom ľudového hlasovania.

Nadobudnutie účinnosti zákona

Tento zákon nadobúda účinnosť 14 dní po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Lotyšskej republiky v prípade neexistencie akejkoľvek inej lehoty stanovenej zákonom. Dátum nadobudnutia účinnosti tohto zákona začína dňom nasledujúcim po jeho uverejnení.

Zrušenie zákona

Platnosť zákona sa skončí v týchto prípadoch:

- s výhradou nadobudnutia účinnosti zákona o uznaní príslušného zákona za neplatný
- ak nadobudlo účinnosť iné ustanovenie o prechodných ustanoveniach zákona, ktoré stanovuje stratu účinnosti príslušného práva;
- ak rozsudok ústavného súdu nadobudol účinnosť, ktorý stanovuje uznanie príslušného zákona ako skončený;
- nadobudnutie účinnosti zákona v čase, keď bol zákon prijatý v tenkej forme.

Nariadenia vlády

Predloženie návrhu nariadenia vlády kabinetu ministrov

Člen kabinetu ministrov je oprávnený predložiť návrh nariadenia kabinetu ministrov členom kabinetu ministra.

Vedúci iných štátnych a miestnych vládnych inštitúcií, ako aj mimovládnych organizácií a organizácií sociálnych partnerov sú oprávnení predkladať návrhy právnych predpisov na zasadnutí výboru vlády alebo na zasadnutí vlády len prostredníctvom člena kabinetu, ktorý je politicky zodpovedný za príslušný sektor alebo pododvetvie.

Preskúmanie a prijatie návrhu nariadenia vlády

Návrhy nariadení predložené kabinetom ministrov sa oznamujú a prerokujú na zasadnutí štátnych tajomníkov. Návrh nariadenia vlády sa zašle príslušným ministerstvám a v prípade potreby ostatným príslušným orgánom. Ministerstvo spravodlivosti a ministerstvo financií vydajú stanovisko k všetkým návrhom právnych predpisov. Zástupcovia mimovládnych organizácií môžu tiež predkladať svoje stanoviská počas zmierovacieho postupu.

Návrh harmonizovaných pravidiel sa preskúma na zasadnutí vlády, ale nebude schválený na zasadnutí štátnych tajomníkov alebo na zasadnutí výboru vlády. Schválené projekty sú predmetom zasadnutia kabinetu ministrov. Ak sa na zasadnutí kabinetu návrh pravidiel schváli, považuje sa to za prijatie a prijatie nariadení vlády.

Oznamovanie nariadení vlády

Nariadenia vlády sa uverejnia v Úradnom vestníku Lotyšskej republiky Latvijas Vēstnesis.

Nadobudnutie účinnosti nariadenia vlády

Nariadenia vlády nadobúdajú účinnosť dňom nasledujúcim po ich uverejnení v Úradnom vestníku Lotyšskej republiky bez akejkoľvek inej lehoty na nadobudnutie platnosti.

Vyhlásenie nariadenia vlády

Nariadenia vlády strácajú účinnosť v týchto prípadoch:

- nadobudnutie účinnosti nariadenia vlády o zrušení platnosti príslušných nariadení vlády;
- v prípade nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia kabinetu ministrov, ktorým sa ustanovuje zrušenie platnosti príslušných nariadení vlády;
- ak právo, na základe ktorého bolo vydané príslušné nariadenie vlády, nezanikne;
- keď nadobudol účinnosť rozsudok ústavného súdu, ktorým sa ustanovuje zrušenie platnosti príslušných nariadení vlády;
- časové obdobie platnosti nariadení kabinetu ministrov pri dočasnom prijatí nariadení kabinetu ministrov.

Pravidlá Národnej banky Lotyšska, Komisie pre finančný a kapitálový trh a Komisie pre verejné služby

Postup vyhlásenia, nadobudnutia platnosti a straty účinnosti pravidiel Banky Lotyšska, Komisie pre finančný a kapitálový trh a Komisie pre verejnoprospešné služby je rovnaký ako v prípade nariadenia vlády, nadobudnutia účinnosti a straty sily.

Právne predpisy miestnych orgánov vydávané miestnymi orgánmi (záväzné predpisy);

Predloženie návrhu nariadení miestnych orgánov obecnému zastupiteľstvu

Návrh pravidiel pre miestne orgány v mestskej rade môže predkladať predseda rady, rada rady, rada mestskej rady, iniciátor mimoriadnej schôdze a výkonný riaditeľ mesta alebo farnosti.

Preskúmanie a prijatie návrhu nariadení miestnych orgánov

Návrhy nariadení, ktoré sú záväzné pre miestne orgány, sa prijímajú a stávajú sa záväznými pravidlami, za predpokladu, že viac ako polovica členov obecnej rady v príslušnej prítomnosti hlasuje za a zákon neustanovuje inak.

Rada zašle písomnú a elektronickú komunikáciu ministerstvu pre ochranu životného prostredia a regionálny rozvoj, ktoré do troch pracovných dní od podpisu záväzných nariadení posúdi zákonnosť záväzných nariadení prijatých obcou do troch pracovných dní od prijatia záväzných nariadení a zašle ich príslušnému orgánu elektronicky do troch pracovných dní od ich podpisu.

Ak stanovisko ministerstva ochrany životného prostredia a regionálneho rozvoja nenamieta voči právnemu štátu, ktorý je záväzný pre záväzné právne predpisy, alebo k obci v lehote stanovenej zákonom, nebolo vydané žiadne stanovisko, obec vyhlasuje prijaté záväzné predpisy.

Po doručení stanoviska ministerstva ochrany životného prostredia a regionálneho rozvoja, ktoré odôvodňuje nezákonnosť záväzných pravidiel alebo ich častí, obecná rada určí záväzné ustanovenia uvedené v stanovisku a záväzné ustanovenia. Ak obecná rada nesúhlasí s úplným alebo čiastočným stanoviskom, Rada poskytne vo svojom rozhodnutí primerané odôvodnenie a vydá záväzné pravidlá. Záväzné pravidlá sa zasielajú ministerstvu ochrany životného prostredia a regionálneho rozvoja do troch pracovných dní od podpisu písomne a v elektronickej podobe.

Zavedenie záväzných pravidiel pre miestne orgány

Mestská rada Lotyšskej republiky uverejňuje záväzné pravidlá a dôvodovú správu v [úradnom vestníku Latvijas Vēstnesis](#). Obecná rada uverejní záväzné predpisy a dôvodovú správu v úradnom vestníku Latvijas Vēstnesis (od roku 06.11.2015) alebo v miestnych novinách alebo bezplatné vydanie.

Mestská rada prijme záväzné pravidlá ustanovujúce miesto zverejnenia záväzných pravidiel a uverejnené v úradnom vestníku Latvijas Vēstnesis. Obecná rada zmení miesto zverejnenia záväzných pravidiel v intervaloch nepresahujúcich jeden rok. Povinné

ustanovenia miestnych alebo regionálnych orgánov sa po nadobudnutí ich účinnosti uverejnia na webovej stránke miestneho orgánu. Prístup k záväzným pravidlám mestskej rady je zabezpečený aj v budove obecného zastupiteľstva a v obci alebo v mestskej správe.

Nadobudnutie účinnosti záväzných ustanovení o miestnych orgánoch

Záväzné pravidlá nadobúdajú účinnosť dňom nasledujúcim po ich úradnom uverejnení vo vykázaných výdavkoch, ak nešpecifikujú iný dátum nadobudnutia účinnosti.

Zrušenie platnosti záväzných nariadení miestnych orgánov

Platnosť záväzných nariadení miestnych orgánov uplynie v týchto prípadoch:

- nadobudnutie účinnosti záväzných pravidiel o uznávaní príslušných záväzných pravidiel v prípade uplynutia platnosti;
- ak nadobudne účinnosť záverečné pravidlo pre iné záväzné ustanovenia, v ktorých sa stanovuje zrušenie platnosti príslušných záväzných ustanovení;
- uplynutie platnosti vyššieho zákonného ustanovenia, na základe ktorého boli vydané príslušné záväzné pravidlá;
- ak rozsudok ústavného súdu nadobudol účinnosť, ktorý stanovuje zrušenie platnosti príslušných záväzných ustanovení;
- záväzné ustanovenie sa uplatňuje počas určitého obdobia, ak sa záväzné pravidlá prijímú.

Právne databázy

Úradný vestník Lotyšskej republiky Latvijas Vēstnesis

Úradný vestník Latvijas Vēstnesis je úradným vestníkom Lotyšskej republiky a informácie, ktoré sú v ňom uverejnené, sú úradné uverejnenie.

- Úradné uverejnenie je verejne dostupné a právne záväzné.
- Nikto sa nemôže odvolávať na ignoranciu právnych aktov alebo úradných oznámení uverejnených v úradnom vestníku.

Od 1. júla 2012 sa úradné uverejnenie úradného vestníka poskytuje prostredníctvom úradného uverejnenia úradného vestníka „Latvijas Vēstnesis“ na adrese <https://www.vestnesis.lv>. Informácie uverejnené na stránke <https://www.vestnesis.lv> pred 1. júmom 2012 sú informatívne. Úradné uverejnenie týchto informácií je dostupné vo forme denníka Latvijas Vēstnesis.

Konsolidované právne predpisy

Konsolidované zákony, nariadenia kabinetu ministrov a iné zákony a iné právne predpisy sú dostupné na lotyšskej právnej úprave na adrese [http://www.likumi.lv/](http://www.likumi.lv). Všetky zverejnené konsolidované právne pravidlá majú informatívnu povahu. Sídlo je vedené oficiálnym vydavateľom VSIA Latvijas Vēstnesis.

Úradný Vydavateľ

Úradný vestník Latvijas Vēstnesis (ako v predchádzajúcom úradnom vestníku Latvijas Vēstnesis) vydal VSIA Latvijas Vēstnesis (Latvijas Vēstnesis).

Úradný vydavateľ diela pracuje v súlade s požiadavkami medzinárodnej normy ISO 9001: 2015 (riadenie kvality) a ISO 27001: 2013 (informačná bezpečnosť).

Je prístup do databázy bezplatný?

Úradný vestník Lotyšskej republiky „Latvijas Vēstnesis“ je bezplatne k dispozícii. Bezplatný prístup do elektronického archívu publikácií „Latvijas vēstnesis“. Takisto bezplatný prístup sa poskytuje aj na webové sídlo konsolidovaných právnych predpisov.

Odkazy

[Parlament Lotyšskej republiky \(Saeima\)](#)

[Kabinet ministrov Lotyšskej republiky](#)

[Latvijas Banka](#)

[Komisia pre finančný a kapitálový trh](#)

[Komisia pre verejné služby](#)

[☞ Kontaktné údaje miestnych orgánov v Lotyšsku](#)

[☞ Úradný vestník Latvijas Vēstnesis](#)

[☞ Zákon Lotyšskej republiky](#)

Toto je strojový preklad obsahu. Vlastník tejto webovej lokality nenesie žiadnu zodpovednosť ani inak neručí za kvalitu strojového prekladu.

Posledná aktualizácia: 22/10/2019